

MUZ

Haziran 2021

Dünya Muz Verileri (bin ton)

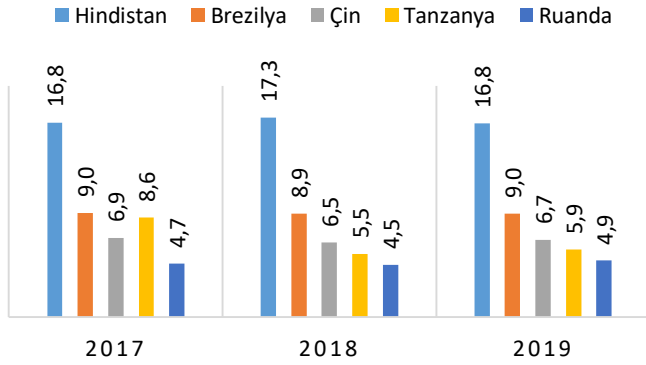
	2015	2016	2017	2018	2019	Değişim (%) ¹
Alan (bin ha)	5.338	5.244	5.105	5.121	5.159	0,7
Verim (ton/ha)	21,26	21,11	21,98	22,61	22,64	0,1
Üretim	113.491	110.696	112.236	115.766	116.782	0,9
Tüketim	111.192	107.257	108.973	110.425	-	1,3
İhracat	20.384	20.337	22.186	22.484	22.992	2,3
İthalat	19.737	21.197	23.974	24.379	24.760	1,6
İhracat fiyatı (\$/kg)	0,87	0,86	0,92	0,87	0,94	8,0

Kaynak: FAOSTAT (31.05.2021), ^{1/} Verisi bulunan son iki pazarlama yılının değişimini göstermektedir.

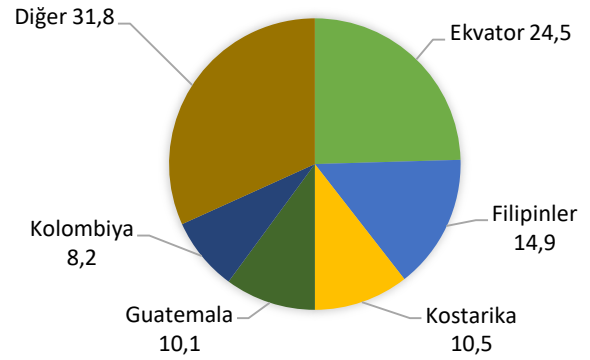
FAO verilerine göre dünya muz üretimi 2019 yılında bir önceki yıla göre %0,9 artarak 117 milyon tona yükselmiştir. Dünya muz üretim alanları 5 milyon ha civarında olup 2017'den itibaren artış eğilimindedir. Dünya muz ihracatı 2019 yılında bir önceki yıla göre %2,3 artarak 22,9 milyon ton gerçekleşirken, muz ithalatı önceki yıllara göre %1,6 artarak 24,8 milyon tona yükselmiştir. Dünyada en fazla

muz üretim alanına sahip ülkeler başta Hindistan olmak üzere Brezilya, Çin, Tanzanya ve Ruanda'dır. Dünya muz üretiminde ise yine Hindistan 30 bin ton üretim ile ilk sırada yer alırken 12 bin ton üretim ile Çin ikinci sırada, 7 bin ton üretim ile Endonezya üçüncü sırada yer almaktadır. Brezilya ve Ekvator ise dünya muz üretiminde ilk beşte yer alan diğer ülkelerdir.

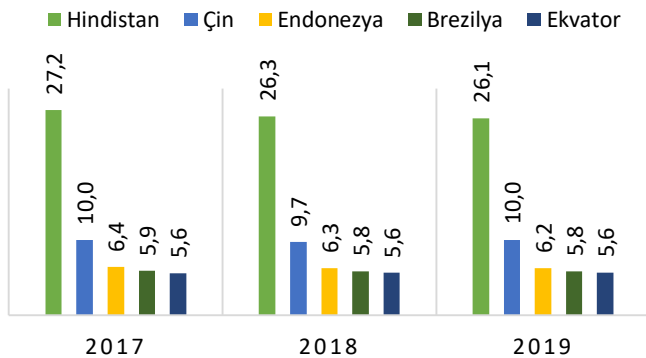
Muz üretim alanlarında önemli ülkeler (%)

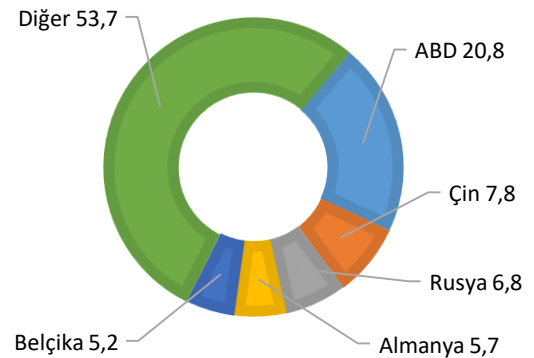
Ülkelere göre dünya muz ihracatı (2020, %)

Muz üretiminde önemli ülkeler (%)

Ülkelere göre dünya muz ithalatı (2020, %)

Dünya muz ticareti incelendiğinde, 2020 yılında muz ihracatında ilk sırada, dünya muz üretiminde beşinci sırada yer alan Ekvator yer almaktadır. Filipinler, Kostarika, Guatemala ve Kolombiya ise muz ihracatında önde gelen diğer ülkelerdir. Dünya muz ithalatında 5 bin ton ile ABD ilk sırada yer alırken, sırasıyla Çin, Rusya, Almanya ve Belçika muz ithalatında diğer önde gelen ülkelerdir. Türkiye ise

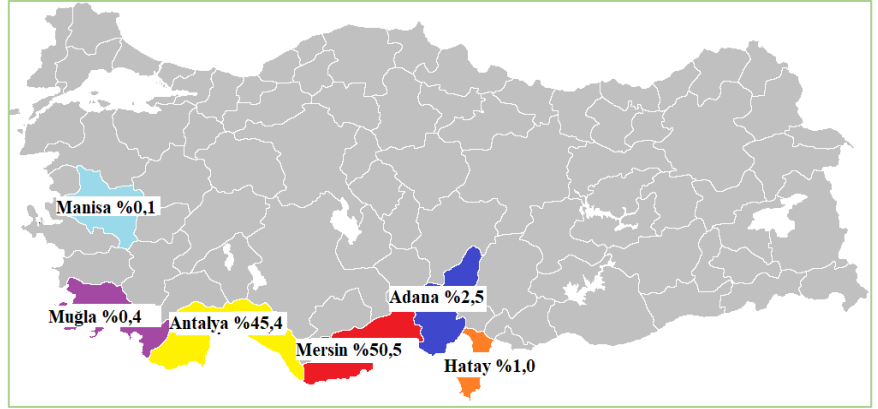
dünya muz ticaretinde ithalatçı ülke konumunda olup 2020 yılı itibariyle dünya muz ithalatındaki payı %0,71'dir. Dünya muz ihracat fiyatları incelendiğinde 2015 ile 2019 yılları arasında muz ihracat fiyatlarının 0,85-0,95 \$/kg arasında değiştiği gözlenmektedir. 2017 yılında muz dış ticaretindeki artış ile 0,92 \$/kg olan fiyatlar, 2021 yılında ortalama 1,07 \$/kg'a yükselmiştir.

Türkiye Muz Verileri (ton)

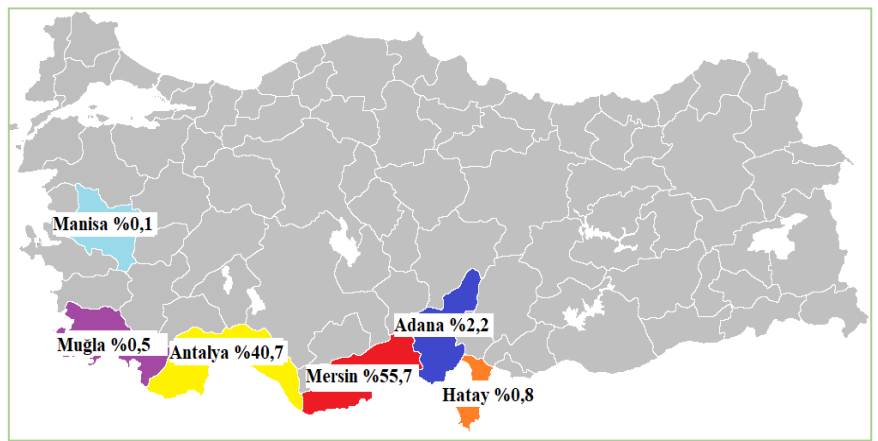
	2015/16	2016/17	2017/18	2018/19	2019/20	Değişim ¹ (%)
Alan (da)	58.380	62.245	68.211	76.163	84.879	11,4
Verim (kg/da)	4.633	4.915	5.410	6.550	6.446	-1,6
Üretim	270.500	305.926	369.009	498.888	548.323	9,9
Tüketim	477.318	509.671	529.762	613.164	696.127	13,5
İthalat	214.422	212.317	171.113	118.187	163.064	38,0
İhracat	30	5	25	10	19	81,8

Kaynak: TÜİK (01.06.2021), ¹/ Verisi bulunan son iki yılın değişimini göstermektedir. Piyasa dönemi Kasım-Ekim

Muz üretim alanları; Türkiye'de muz üretim alanı 2019/20 üretim sezonunda 85 bin dekar iken 2020/21 üretim sezonunda 111 bin dekara yükselmiştir. 2020 yılı itibariyle üretim alanının %50,5'ini Mersin, %45,4'ünü ise Antalya oluşturmaktadır. Bu illerin dışında az da olsa Adana (%2,5), Hatay (%1,0), Muğla (%0,4) ve Manisa'da (%0,1) da muz yetiştiriciliği yapılmaktadır.

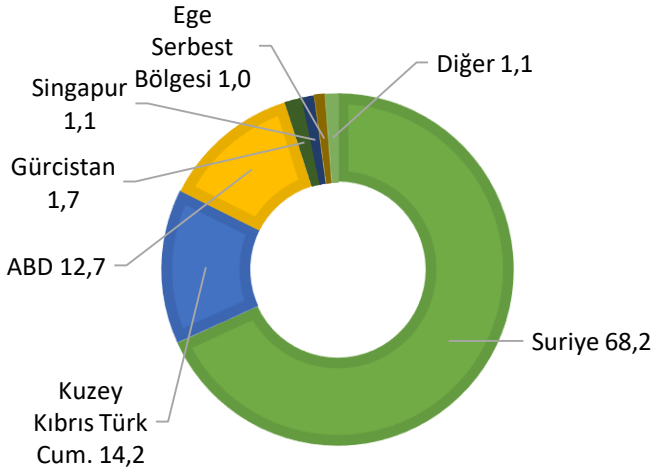

Muz üretimi; 2019/20 üretim sezonunda 548 bin ton olan Türkiye muz üretimi 2020/21 üretim sezonunda 728 bin tona yükselmiştir. Üretimin %55,7'sini Mersin, %40,7'ini ise Antalya karşılamaktadır. Türkiye muz ekim alanında olduğu gibi verimde de son yıllarda önemli artışlar yaşanmaktadır. 2020/21 üretim sezonunda muz verimi %1,05 artarak 6.528 kg/da'a yükselmiştir. 2021 yılında üretimin %11,5 artarak 812 bin tona yükselmesi beklenmektedir.

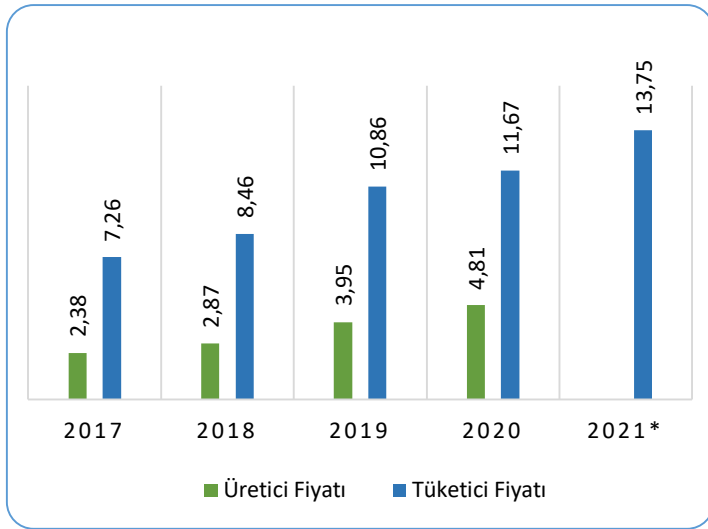
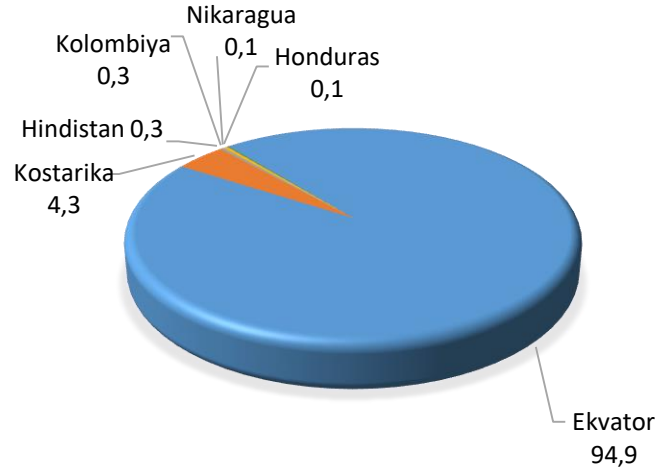

Türkiye Muz Tüketimi ve Dış Ticareti: Türkiye muz tüketimi 2019/20 üretim sezonu itibariyle 696 bin tondur. Tüketim yıllar itibariyle artış göstermekte olup 2019 yılı itibariyle kişi başı tüketim 7,7 kg'dır. Dünya muz ticaretinde Türkiye ithalatçı konumunda olup 2020 yılında ithalatın %94,5'ini Ekvator'dan, %4,3'ünü ise Kostarika'dan gerçekleştirilmiştir. 2019 takvim yılında 122 bin ton olan Türkiye muz ithalatı 160 bin tona yükselmiştir. 2021 yılının ilk dört ayında, toplam 41 bin ton ithalat yapılmış olup bir önceki yılın ilk dört ayına göre %68 azalmıştır. Üretim artışı ile birlikte 2019 yılında 10 ton olan muz ihracatı ise 2020 yılında 40 tona yükselmiştir.

Türkiye'nin muz ihracatı yaptığı ülkeler (2020, %)

Türkiye'nin muz ithalatı yaptığı ülkeler (2020, %)

2020 Aralık ayında 5,06 TL/kg olan muz üretici fiyatı bir önceki aya göre %3,0 artarken, bir önceki yılın aynı ayına göre %16,9 artmıştır. 2020 yılı ortalama muz üretici fiyatı 4,81 TL/kg olup 2021 fiyatları henüz açıklanmamıştır.

2021 Mayıs ayında 14,38 TL/kg olan muz tüketici fiyatı bir önceki aya göre %6,5 artarken, bir önceki yılın aynı ayına göre %18,5 artmıştır. 2021 yılı ilk beş aylık ortalama muz tüketici fiyatı 13,75 TL/kg gerçekleşmiştir.

*2021 yılı tüketici fiyatı ilk beş aylık ortalama fiyattır.

Türkiye Muz Desteklemeleri: 2020 yılı Tarım ve Orman Bakanlığı tarımsal destekleme ödemeleri kapsamında Alan Bazlı Desteklemeler kategorisinde muz yetiştiricilerinin de yararlanabileceği destekler, küçük aile işletmesi desteği 100 TL/da, iyi tarım uygulamaları desteği; örtü altı yetiştiricilikte bireysel sertifikasyonda 150TL/da, grup sertifikasyonda 75 TL/da, açıkta üretimde bireysel sertifikasyonda 50 TL/da, grup sertifikasyonda 40 TL/da, mazot desteği 15 TL/da, gübre desteği 8 TL/da, toprak analizi desteği 40 TL/numune, katı organik gübre desteği 10 TL/da olarak belirlenmiştir. Organik muz yetiştiricileri için bireysel sertifikasyonda 100 TL/da, grup sertifikasyonda ise 50 TL/da destek verilmektedir. Bunların dışında örtü altı tarım faaliyetlerinin desteklenmesi amacıyla 25 milyon TL üst limite kadar sera kredisi verilmektedir.

Verilen Destek (TL/kg)

Yıllar	Toprak Analizi	Gübre	Mazot	Toplam
2016	0,0000		0,002	0,002
2017	0,0001	0,001	0,002	0,003
2018	0,0001	0,001	0,002	0,002
2019	0,0001	0,001	0,002	0,003
2020	0,0001	0,001	0,002	0,004

Kaynak: TOB verilerinden TEPGE hesaplamaları.

	2016	2017	2018	2019	2020
Muz Fiyatı (TL/kg)	1,93	2,38	2,87	3,95	4,81
Muz Fiyatı + Destek (TL/kg)	1,93	2,38	2,87	3,95	4,81
Gübre Fiyatı (TL/kg)¹	2,37	2,60	3,60	5,60	6,00
Mazot Fiyatı (TL/lt)	3,85	4,69	5,78	6,43	6,06
1 kg muz ile alınabilecek girdi miktarı (kg)					
Muz/Gübre	0,62	1,00	1,10	1,10	0,86
Muz + Destek/Gübre	0,62	1,01	1,10	1,10	0,86
Muz/Mazot	0,50	0,62	0,61	0,68	0,75
Muz + Destek/Mazot	0,50	0,62	0,61	0,68	0,75

Kaynak: TOB ve TÜİK verilerinden TEPGE hesaplamaları

¹/ Gübre fiyatlarında potasyum sülfat gübresi fiyatı dikkate alınmıştır (GÜBRETAS).

Muz Girdi Pariteleri

2016 yılında 1 kg muz ile alınabilecek gübre miktarı 0,62 kg iken 2020 yılında bu miktar %38,7 oranında artarak 0,86 kg'a yükselmiştir.

2016 yılında 1 kg muz ile alınabilecek mazot miktarı 0,50 lt olup 2020 yılında bu miktar %50 oranında artarak 0,75 lt'ye yükselmiştir.

GENEL DEĞERLENDİRME

Tropikal bir meyve olan muz, hem pişirilerek hem de taze olarak tüketilebilmektedir. En fazla Asya kıtasında üretimi yapılmakta olup dünya yaş meyve üretiminde ilk sırada yer almaktadır.

Türkiye, dünya muz ticaretinde ithalatçı konumdadır. Ancak ekim alanı ve verimdeki artışlar ile son beş yılda üretimde ciddi oranda artış yaşanmış ve ithalat önemli ölçüde azalmıştır. 2015/16 döneminde (Kasım/Ekim) 214 bin ton seviyelerinde olan ithalat, 2019/20 döneminde 163 bin ton seviyelerine gerilemiştir. Türkiye muz üretimi 2020 yılında 728 bin ton iken 2021 yılında 812 bin ton olması beklenmektedir. Muz üretimindeki artışlar ile birlikte yeterlilik derecesi %55'lerden %77 seviyesine çıkmıştır.

Dünya muz ihracatında 2020 yılı itibariyle en fazla muz ihracatı yapan ülke Ekvator olup, Türkiye'nin muz ihtiyacının tamamına yakını (%95) Ekvator'dan sağladığı görülmektedir.

Muzda gümrük vergisi oranı 2020 Ağustos ayında 31204 sayılı Resmi Gazetede yayımlanan ithalat rejimi kararı ile %145,8'den %7'ye düşürülmüş, ton başına ek mali yükümlülük getirilmiştir. Bu karar ile ithal edilen muza ton başına 830 Euro toplu konut fonu vergisi getirilerek ithal muzun maliyeti yükseltilmiştir.

Böylece Dünya Ticaret Örgütü'nün istemiş olduğu gümrük vergisi oranı düşürülmüştür. Bu karar muz üreticisini memnun etmiştir. Fakat 31 Aralık 2020 tarihinde çıkarılan 3350 sayılı ithalat rejimi kararı ile gümrük vergisi oranı tekrar %145,8'e çıkarılmış ve toplu konut fonu vergisi kaldırılmıştır.

Muzda yerli üretimin yoğun olduğu Eylül-Mayıs aylarında muz ithalatının kısıtlaması, yerli üretimin desteklenmesi açısından önem arz etmektedir. Ayrıca Mersin Limanının Muz İhtisas Gümrüğüne dönüştürülmesi muz ithalatında yaşanan sorunların giderilmesine katkı sağlayacaktır.

Muzun ince kabuklu ve narin yapıda olması ile birlikte raf ömrünün kısa olması pazarlama açısından sorun oluşturmaktadır. Bu nedenle iklimlendirilmiş taşıma araçlarının kullanımı büyük önem arz etmektedir. Bunun dışında pazarlama sorunlarının aşılması açısından diğer tüm tarımsal ürünlerde olduğu gibi kooperatifçilik ve örgütlenmenin teşvik edilmesi gerekmektedir. Ayrıca muz yetiştiriciliğinde su tüketimi çok fazla olduğundan yoğun yetiştiriciliğin yapıldığı yerlerde yer altı su kaynakları risk altındadır. Bu nedenle basınçlı sulama sistemlerinin ve örtü altı teknoloji kullanımının özendirilmesi muz yetiştiriciliği açısından önem arz etmektedir.

TARIMSAL EKONOMİ VE POLİTİKA GELİŞTİRME ENSTİTÜSÜ (TEPGE)

Enstitümüz tarım, gıda, çevre ve kırsal kalkınma konularında ekonomik araştırmalar yaparak ve/veya yaptırarak başta T.C. Tarım ve Orman Bakanlığı olmak üzere, kamu ve özel sektörde karar alıcı birimleri bilgilendirmeyi, böylece araştırma sonuçlarına dayalı politikalarla/kararlarla ülke tarımının gelişimine katkıda bulunmayı amaçlamaktadır. Bilgi çağının gereklerini yerine getirebilen, konusunda üzerine düşen görevleri yapmaya yetkin ve güçlü bir kurumsal yapıya ulaşmayı hedeflemektedir.

<https://arastirma.tarimorman.gov.tr/tepge>

Bilgi için: Dr. Kübra POLAT, kubra.tasdemir@tarimorman.gov.tr, +90 312 2875833